

Zveřejňování kvalifikačních prací na UP – dny minulé i současné

Povinnost zveřejňovat bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u nichž proběhla obhajoba, a to včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby, ukládá veřejným vysokým školám zákon¹ již od roku 2006. Vysoké školy by tak měly činit v souladu se svým vnitřním předpisem prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravují. Novela vysokoškolského zákona, konkrétně § 47, má dvě základní funkce: archivní a znalostní. Prostřednictvím zveřejnění závěrečných kvalifikačních prací se totiž může ukázat, jak daná vysoká škola pracuje. Zveřejněním těchto prací může být vyvíjen jak tlak na jejich kvalitu, tak na konkurenci mezi jednotlivými vysokoškolskými pracovišti a vysokými školami jako takovými. Doc. M. Chráská, prorektor pro záležitosti studia a studentů UP, informoval, že od července 2007 se závěrečné kvalifikační práce zveřejňují také na Univerzitě Palackého. *V současné době je ve STAGu zavedeno zhruba 16 tisíc prací*, řekl 19. 3. 2008 v průběhu Kolegia rektora UP a předložil návrh příkazu rektora „Evidence údajů o bakalářské, diplomové a disertační práci a způsob jejího zveřejňování“. Ještě dnes však databáze závěrečných kvalifikačních prací na olomoucké univerzitě funkční není.

V roce 2006 se tým pracovníků z UP zapojil do projektu Zveřejňování závěrečných prací na Univerzitě Palackého v Olomouci, který univerzita získala v rámci rozvojových programů MŠMT ČR. Jak Žurnálu UP sdělil PhDr. R. Hladký, tehdejší odpovědný řešitel, projekt byl účtetně vedený pod dnes již zrušeným Informačním centrem UP. Zhruba 1,175 milionu korun získala olomoucká univerzita na technické vybavení, 975 tisíc na mzdy a odvody pracovníků – celkem tedy něco přes dva miliony korun. Z průběhu realizace projektu, který byl plánován na dva až tři roky, vyplynula již v roce 2006 potřeba pokračovat i v roce následujícím. Do rozvojových projektů na rok 2007 však zmíněný projekt zařazen nebyl, na jeho realizaci byly tedy použity provozní prostředky, řekl PhDr. R. Hladký a dodal: Cílem řešení uvedeného projektu pro rok 2006 bylo zpracování dotazníku a podrobná analýza stavu zpracování kvalifikačních prací na jednotlivých fakultách, stanovení pravidel pro kategorizaci a evidenci kvalifikačních prací, jejich

ochranu a využívání; příprava metadat pro popis kvalifikačních prací, analýza stávajících předpisů a vytvoření směrnice rektora, která umožní aplikaci výše uvedených pravidel, instalace a konfigurace systému pro správu kvalifikačních prací. V návaznosti na první etapu měly být realizovány další úkoly (příprava licenční smlouvy, příprava vnitřní normy, metodický pokyn pro autory prací, organizace předávání prací, testování procesu sběru metadat, korekce, propagace, návody a školení). Z důvodu kompatibility s dalšími vysokými školami byl pro popis kvalifikačních prací na UP vybrán „Metadatový soubor pro elektronické vysokoškolské práce v ČR“. Na základě analýzy vyplněných dotazníků a požadavků na kompatibilitu s ostatními systémy provozovanými na vysokých školách pak byly stanoveny požadavky na systém pro ukládání, zprístupňování, archivaci a správu kvalifikačních prací na UP. Tém nejlépe vyhověl modul EPCA systému Advanced Rapid Library. PhDr. R. Hladký mj. také uvedl, že na základě vyhodnocení těchto požadavků a systémových nároků byl zakoupen server, operační systém i aplikační software. Stanovené úkoly pro rok 2006 byly průběžně plněny a na podzim téhož roku bylo zahájeno testování systému na Pedagogické fakultě. Tento postup byl vez výhrad akceptován s tím, že následujícím krokem pro uvedení celého systému do reálného provozu mělo být vytvoření směrnice rektora UP. Vzhledem k tomu, že AS UP souhlasil s návrhem vedení UP na zrušení Informačního centra jako celku a některých pracovišť bez náhrady, včetně místa ředitele, které jsem v té době zastával, nemohl jsem se na této práci dále podílet a po dohodě s rektorem jsem 15. 11. 2006 projekt předal doc. M. Chráskovi, prorektorovi pro záležitosti studia a studentů UP. K připravovanému návrhu směrnice jsem se na výzvu doc. M. Chrásky ještě začátkem roku 2007 vrátil a společně s kolegy ji upravil a doplnil, dodal. Prorektor pro záležitosti studia a studentů UP doc. M. Chráška to před časem potvrdil, když uvedl, že ještě v dubnu 2007, po ukončení projektu a vzhledem k nevyjasněnosti formátu převodu dat mezi systémem STAG a Knihovním systémem, vznikla pracovní podoba směrnice rektora UP o zveřejňování závěrečných prací. Následně bylo s provozovateli systému vyřešeno vkládání informací o závěrečných pracích do STAGu, včetně vkládání elektronických verzí závěrečných prací. Ukázalo se však, že při vkládání závěrečných prací z celé UP by mohlo dojít „přehlcení“ STAGu. Knihovní systém v té době však nebyl firmou Cosmotron připraven k přijímání dat ze STAGu. Tento technický problém byl vyřešen až v prosinci 2007, tedy

v době, kdy již byly závěrečné práce zadány, komentoval situaci v průběhu Kolegia rektora UP doc. M. Chráška. Poněkud odlišné vyjádření poskytl RNDr. D. Lošťáková, ředitelka Ústřední knihovny UP. Firma Cosmotron dostala svým závazkům a systém je plně funkční již od konce roku 2006. Do knihovního systému nejsou převáděna data ze STAGu, protože neexistuje rozhodnutí, směrnice, která by uvedený přesun řešila. Právě směrnice by měla vyjasnit všechny vztahy, jak a kam se mají práce uložit, v jakém formátu, jestli se mají ukládat i posudky oponentů, atd. Knihovní systém je kapacitně dostačující, rekla. Abych situaci přiblížil. Je to asi jako s balíkem, který máte odeslat, ale nemáte vyplněnou adresu. Informace není možné převzít bez toho, aby bylo řečeno, na jakou adresu mají být doručeny a v jakém rozsahu, dodal pak systémový knihovník I. Hučín.

Dlouho očekávaná směrnice rektora UP by tedy měla obsahovat nutná obecná pravidla závazná pro celou univerzitu (případně odlišnosti v rámci jednotlivých fakult budou řešit směrnice děkanů). Její konečná podoba vznikne zřejmě na podzim 2008, po vyhodnocení předběžných výsledků centralizovaného projektu MŠMT ČR Národní registr VŠKP² a systém na odhalování plagiatů, který je realizován pod vedením Masarykovy univerzity a ke kterému se UP připojila v říjnu 2007, sdělil před časem v rámci Kolegia rektora UP doc. M. Chráška. Ke zmiňovanému projektu se obrací i ředitelka univerzitní knihovny RNDr. D. Lošťáková, která v souvislosti s tímto projektem vnímá jako paradox to, že v tuto chvíli je výhodou, že směrnice ještě není vydána. Současná situace umožňuje dokončit směrnici tak, aby univerzita mohla dostát závazkům vyplývajícím z účasti na tomto projektu, rekla.

M. Hronová

Poznámky:

¹Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, v platném znění, § 47b.

²Národní registr VŠKP a systém na odhalování plagiatů (C1/2008) – školy zapojené do projektu: Akademie múzických umění v Praze, Česká zemědělská univerzita v Praze, Ekonomická univerzita v Bratislavě, Janáčková akademie múzických umění v Brně, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ostravská univerzita v Ostravě, Slezská univerzita v Opavě, Univerzita Hradec Králové, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Univerzita Palackého v Olomouci, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava, Vysoká škola ekonomická v Praze, Vysoká škola polytechnická Jihlava, Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Vysoká škola uměleckopřírodovědná v Praze, Západočeská univerzita v Plzni (viz <http://theses.cz/>).

Květnová...

Dokončení ze str. 7

Výroční zpráva o hospodaření za rok 2007. 54 s. Neoprodejné.

Pedagogická fakulta

Ludíková, L. (ed.): *Sborník příspěvků ze závěrečné konference k projektu ESF „Tvorba a realizace kurzů v rámci celoživotního vzdělávání rozšiřujících kvalifikaci v oblasti speciální pedagogiky“*. 1. vyd., 116 s. Neoprodejné.

Langer, J. (ed.): *Tvorba a realizace kurzů v rámci celoživotního vzdělávání rozšiřujících kvalifikaci v oblasti speciální pedagogiky*. CD. Neoprodejné.

Knápek, M., Potměšil, M.: *Analýza komunikačního chování*. 1. vyd. CD. Neoprodejné.

Myslivečková, H., Šobáňová, P.: *Vysokoškolská příprava výtvarných pedagogů – současný stav a perspektivy*. 1. vyd. CD. Neoprodejné.

Kutnohorská, J. (ed.): *Důstojné umírání*. Sborník. 1. vyd. CD. Neoprodejné.

Myslivečková, H., Šobáňová, P. (eds.): *Vysokoškolská příprava výtvarných pedagogů – současný stav a perspektivy*. Sborník příspěvků. 1. vyd., 164 s. Neoprodejné.

Vydavatelství UP

Kala, M., Kubínek, R.: *Anička z 2.B, pidímráz Pido-nius... a jak to vidí učitel Fousek?* 1. vyd., 134 s.